نومر ٧٤٨ مارت ١٧ سنه ١٩١١ [پنجشنبه] ربیع الاول ٣٠ سنه ١٣٢٩ № 748

وقت

١٣٢٤ سنه محرم ١١ نده چقا باشلادی.

اورنبورغده هفته‌ده ٤ مرتبه چیققان ادبی و سیاسی ترکچه غزته در.

Редакція газеты „ВАКТЪ“ Оренбургъ.
REDACTION „VAKT“ OREIBOURG RUSSIE.

١٩١١ نچی سنه ایچون آبونه بدلی:

غزته‌نڭ بهاسی:
یللق ٥ صوم، آلتی آیلق ٢ صوم ٦٠ ة.
اوچ آیلق ١ صوم ٣٥ ة. بر آیلق ٤٥ ة.
بر نومره‌سی ٥ تین.
آدرس آلماشدرو ٢٨ تین.

«شورا» مجموعه‌سی
ایله برلکده و بر مدتکه یللق ٩ صوم.
آلتی آیلق ٤ صوم ٦٠ تین.
اوچ آیلق ٢ صوم ٤٠ ة بر آیلق ٨٥ ة.
«شورا» نڭ بر نومره‌ی ٢٥ تین.

ОБЪЯВЛЕНІЯ: впер. текста на 3 квадрата за строку петита 40 к., позади—20 к.

افترامی، حقیقت‌می؟ پیتربورغده. روسیه ـ قطای کیلوشدیلر. غوچکوف
غ. دوما رئیس‌لگن طاشلاغان. بخت ازله‌گانده.. (فیلیه‌تون).

ف. خ. گراخی نڭ آپتیکارسکی مغازیننده
(قزانده، ۋاسکریسینسکی اورامده، چیرنویارف [illegible])
فوتوغرافیچسکی آپپارات هم اسبابی اصقلادی آچیلدی.
پریس ـ کورانتلر هم تاتار تلنده یازلغان رهبر نامه بوش
بیریله‌در: اوشانداق تله‌گان کشیلرنی فوتوغرافیه هنرینه
بوشلای اوگره‌تیله‌در.

باصلوب چقدی.
مشهور حسن خط معلم‌لرمزدن عماد افندی نوغای بیکف قلمی ایله‌ن یازلمش

حسن خط دفترلری

١ نچی و ٢ نچی. بهاسی ٦ شار تین دن.
ناشرلری قزانده «معارف» کتبخانه‌سی
آلدرو ایچون آدرس: Казань, „Маарифъ“.

دوقتور غ. گ. میشکین
آتوشارلق و جراحلك (بالالرنی سنتلی) ایته،
خاتونلر، بالا، کوز، وینریچسکی آغرولرنی
قاری، چچك، صاقلق، دفتریت هم سقارلاتنده
صوورتقه‌لر صالا، سیفیلیس آغروینی ارلیخ نڭ
٦٠٦ نچی (Сальворзона) ایله، چیخونکه
آغروینی توبرقولین ایله هم دوالی. آشغچ چاقده
توزله‌ده بارا هم اویازغه‌ده. چغا. گریشکوفسکی
اورام قادیتسکوی کورپص هم وافزل یاغنده
دالغووی یورطی. قبول ایته ایرته ساعت ٨ دن
١٢ گه‌چه، کیچ ٤ دن ٦ گه‌چه یکشنبه کونلرده
ساعت ١١ دن ٢ گه‌چه. آشغچ بواسه هر وقتده
قبول ایته.
تیلیفون نومر 225.

دوقتور آ. ك. گورۋیچ.
طاماق، قولاق هم بورن آورولری ایله ایرته‌ن
٩ـ١١ ساعتلرده، کیچن ٤ـ٥ ساعتلرده قبول
قیلادر. تیری هم ۋینیریچسکی آورولر ایله ١١ـ
١ گه قدر هم کیچن ٥ دن ٨ یارم‌غه قدر قبول
قیلادر. خرونیچسکی تره‌پپر هم باشقه
شوندی آورولرنی دوالاب بتور۹
سبکریتنی آورولرنی مذکور تعیین
ایدلگان ساعتلردن باشقه وقتلرده‌ده قبول قیلا
بورور ایچون آیروم کاریدور
ایلیقترو ـ لیچبنی کابینیتی بار.
پیروۋسکی اورامی ۋایاننی صوبرانیه
آرتنه. اینژینیرنی او رام‌پوچماغندن ٣ نچی
آندرییف یورطنه.

ایر هم خاتون نش دوقتورلری.
ر. ای. پیلمان.
تشلرنی تازارتا، دوالی، سیمنت، کموش، آلتون
هم باشقه‌لر ایلن یامی، تشلرنی برده آغرتدرمای
صوورا، آوچوك یا که آلتون اوستنه‌قویا، آلتون
کارونکه، شتفتوی هم پلاستینکه‌سز تشلر یاصی
حقلری عادتدن طش بولماغانغه فقیر خلق ایچون
اوکفایلی شلکرنلر هم حکومت او چرید دینیه
لرنده خدمت ایتوچیلردن یارم حق آلونه‌در.
قبول ایته ایرته ساعت ٩ دن ٧ گه‌چه، یکشنبه
کونلرده ٩ دن ٥ گه‌چه فقیرلرنی یکشنبه کونلرده
٩ دن ١٢ گه‌چه بوشلای قاری.
آدریس: اورنبورغ. پیراوسکی اورام پترا-
پاولفسکی اورام چاتندن ٢ نچی بالاشف یورطی.

خاتون ـ دوقتور
غ. ی. لیۋینا
بیرنسکی اونوبرسیتیت نڭ دوقتور میدیتسینی.
خاتونلر، بالالر هم اچ آغرولیلرنی قبول
ایته. ایرته ٩ دن ساعت ١١ گه‌چه کیچ ساعت
٥ دن ٧ گه‌چه گریشکوفسکی اورام ایلینوی
یورطی پوقروفسکی آپتیك کورشسنده.

شرق کتابخانه‌سی
صاحبی: احمد اسحاقی
اورسق شهرنده
سنهٔ تأسیسی ١٩٠٦
[...]مفصل «اسامی الکتب» بوش بیارلور.
[...]رمقدار زادانکه بیارلسه زاکاز نڭ قالغانی
[...]نالوژ ایله بیارلور. زادانکه بیاروچیلر:
[...]پیریۋود ایله آقچه بیارگه تیوشلیلر.
[...]مارقه قبول اولنماس. زادانکه‌سز نالوژ
[...]ایله بیارلماس. پوچته مصارفی آلوچیدن.
آدرس: ОРСКЪ, Оренб. губ., Ахмеду ИСХАКОВУ

رحمت الهیه برهانلری
٩٧ صحیفه. حقی ٢٠ تین، پوچته ایله ٢٦ تین.
انساننڭ عقیدهٔ الهیه‌لرینه بر نظر
٢٥ صحیفه. حقی ١٠ تین. پوچته ایله ١٤ تین.
اوشبو ایکی رساله‌نڭ مؤلفی موسی افندی بیگییف جنابلریدر.
موسی افندی جنابلرینڭ اوتکان ییل «شورا»ده یازغان اولدقلری اوشبو بحثلر
بو دفعه تفصیل اولنه‌رق برنچی مرتبه رساله اوله‌رق «شرق کتابخانه‌سی» مصارفیله
«وقت» مطبعه‌سنده باصلوب چقدی.
باصلوب چقدی. قایت مهم رساله‌لر.

شرقده اڭ بیوك کتبخانه
مصرده «دارالکتب العربیة الکبری» کتبخانه‌سی
ممالك شرقیه‌نی سیاحت ایدن و بلاد عربنڭ احوالینه مطلع اولان ذاتلره معلومدرکه مصر
پك واسع بر مملکتدر. بو مملکتده عربی کتابلرنی طبعده اولان نفاست هر کیمگه معلومدر.
مصرده موجود اولان بر خیلی کتبخانه‌لر آراسنده اڭ بیوك کتبخانه و مطبعه‌ده «مصطفی البابی
الحلبی و برادرلری» اداره‌سنده اولان «دارالکتب العربیة الکبری» نامنده‌گی محلدر. کتبخانهٔ
مذکور ١٢٧٦ سنهٔ هجریه‌سنده تأسیس ایدیله‌رك تدریجا مصرڭ اڭ بیوك کتبخانه‌لری
صرهسنه کچدیکی کبی بوکونده شرق و غربده عربی کتابلر طبعیله مشغول اولان کتبخانه‌لرڭ
اڭ معتبرلرندن صانالادر. دنیانڭ ایستر قایسی طرفینه کیدلسون «میمنیه» نامیله معروف اولان
اشبو مطبعه مزنڭ مطبوعاتی تصادف ایدیله‌چکدر. کتبخانه اصحابینڭ کوستردیکاری غیرت و
جدیت، مشتریلر ایله حسن معامله‌لری عموینڭ اقبال و توجهینه سبب اولمشدر. کتبخانه‌نڭ هر
تورلی شروط و معاملاتینی بیلمك ایستیه‌نلره یگللك اولسون ایچون هر سنه اسامی الکتب
باصدریلوب مجانا طارالمقده‌در. سپارش و هر خصوصده توباندهگی آدریسله مراجعت بیوریله.
ИГЕПТЪ, КАИРЪ.
CAIRE, EGYPTE. Botte Pastale Ио. 34 Posaile Cnhorieh,
MOUSTAPHA EL-BABY EL-HALABY & FRARES.

«ایبو آپتیکاسی» اسمنده یا کی باصلوب چقغان هر کمگه کیراك‌لی کتاب اورنبورغده
نیقولایفسکی آپتیکه بوشلای بیرله‌در. چیتدن صوراغ‌نلرغه ٧ ة‌لك پوچطه مارکه برابرینه بیرله.
آدرس: Оренбургъ, Николаевская аптека ФУРМАНЪ.

رضاءالدین بن فخرالدین
اثری:
کتب سته
و
مؤلفلری
حدیث و سنت عالملری قاشنده
«کتب سته» دیه مشهور اولان
صحیح بخاری، صحیح مسلم،
سنن ابی داود، جامع ترمذی،
سنن نسائی، سنن ابن ماجه،
موطأ مالك کتابلری حقنده
یازلمش رساله‌در.
حقی ٤٥ تین.
آدرس: Редакція газ. „ВАКТЪ“, въ Оренбургѣ.

قطایلر
قطای نڭ احوال جغرافیه و تاریخیه‌سی، قطای خلقی‌نڭ عرف،
عادات و اصول معیشتی؛ سودا، هنر و صناعتلری حقنده بایتاق
معلوماتنی حاوی بر رساله‌در.
بهاسی ١٢ تین. پوچته ایله ١٤ تین.
زادانکه‌سز نالوژ بیارلمی. زادانکه‌گه مارقه‌ده یاری آلدرغه آدریس:
Оренбургъ яки Уфа, Т-ву Каримовъ, Хусаиновъ и Ко.

١٩١١ نچی یل اوچون
«وقت» غزته‌سینه و «شورا» ژورنالینه آبونه قبول اولنه‌در.
روسیه‌ده‌گی هر بر پوچتاوی کانتورلرده «وقت» غزته‌سینه و «شورا» ژورنالینه مشتری یازیلورغه ممکن. یازیلورغه تله‌گان کشیلر پوچتاوی کانتورغه آقچه‌لرن بیروب آدرسلرن یازدرسه‌لر قوللرینه شوندن کویتانسیه بیریله. اوزڭ پیراواد بلانقه‌لرینه یازوب طورو مشقتی بولمی.
«وقت» و «شورا» نڭ یللق بهالری آیروم آیروم بولغانده بیشه‌ر صوم. ایکیسی برگه بولغانده طوقز صوم.

افترامی حقیقتمی؟

پتربورغده نشر قیلنمقده بولغان «ژینسکی ۋیستنیك» آدلو ژورنالنڭ اشبو ییل فیورال نسخه‌سنده ژورنالنڭ صاحبهٔ امتیازی هم محرره‌سی ای. م. پوکروۋسکایا یاغندن مسلمان دیپوتاتلرینه مراجعت ایتلوب (مونده عیناً ترجمه قیلنغان) شوشی مقاله باصلغان:

غوصودارستوننی دومانڭ مسلمان فراکسیه [illegible]

١٩١١ [illegible] نچی ییل ٩ نچی نومرنده قزاندن یازغوچی بر مخبر اوشبونی سویلی‌در:

«اوزلرینڭ آتا آنالری یاغندن چیت یرلرگه صاتلوب بیارلگان یاش تاتار قزلری بلن سودا او صاتو ایتلگاننڭ قایغولی واقعه‌لرینی مین ئلوکه‌ده یازغانم بار ایدی. حاضرده یاگی‌دن بو تیره‌ده یازمقنی ایجاب ایته. کوبدن توگل بعرلی باش آولینه جانلی مال تاجرلری پیرسیانلر کیلدیلر. آنلر اوزلری بلن برلکده کوب هدیه‌لر، جلتراغان تورلی زینت ئه‌یبرلری، توك، توك یفك ماتر یالر، جاهل خلقنی هوسلندروب آنلرنی قولغه آلور ایچون بونلر کبی دها باشقه ئه‌یبرلری‌ده بار ایدی بونگله برگه شول پیرسیانلر آنلر ئلوکدن صاتوب آلوب کیتکان قزلر یاغندن یازلغان خطلر دیب، الله نیندا این خطلرده کورسه‌ته‌لر. بو خطلرده، صاتلوب کیتکان تاتار قزلرینڭ «یاکی وطنلرنده‌گی» طورمشلری ایس کیتارلك‌دای ایتوب صقلاندریلوب و صف قیلنغان. آوللرده تاتار قزلری برده اوقو یازو بلمه‌سه‌لرده، پیرسیانلر شول خطلرنی صاتلوب کیتکان «بختلی قزلرنڭ» اوز قوللری بلن یازلغاننی سویلیلر. «آنلر اول یاقده یازارغه اوگره‌ندیلر. آنلرغه اول یاقده یازارغه هر نرسه اوگره‌ته‌لر» دیب ایناندرمقچی بولالر. تاتارلر بو انسان تاجرلرینڭ أیتکانلرینه اشانماسه‌لرده هم پیرسیانلرغه صاتلوب کیتکان قزلر ناچار حالده عمر اوزدرغه محکومه بولغانلرینی بلسه‌لرده، فقیرلك و ضرورت آنلرنڭ بعضیلرینی اوز قز بالالرینی صاتو کبی قباحت اشنی قیلوغه مجبور ایته‌در.

نیدنده بولسه، بو ییل قزلرنڭ «قیمتی» توشدی. ئلوکده یاش و ماتور قزلر ایچون یوز صوملاب بیره‌لر ایدی. حاضرده ایسه ٣٠، ایڭ کوب بولغانده ٥٠ صوم بیره‌لر. بو حق بلن‌ده صاتوچیلر تابلادر».

بو غازیت خبری اوزرینه پوکروۋسکایا دیه‌در:

چیت مملکتکه آلنوب کیتکان قز چقلرنڭ نیندای بر دهشتلی حالده بولغانلرینی تصویر ایتو ممکندر. اوز اوزلرینی صاقلاودن عاجز بولغان بو بیچاره‌لر فحش اورنلرنده خراب بولوب بته‌لر. انسانیت و مرحمتنی بر یاقغه صالایق، فحش قصد قیلوب قزلر بلن سودا (تورغ) ایتلونڭ اوزی انساننڭ حس غضب و نفرتنی غلیانه کیترمه‌سلك توگلدر. بو قز سوداسنه قارشو بر چاره ازلمك کیره‌ك. بو سببدن مین غوسودارستوننی دومانڭ مسلمان فراکسیه‌سی اعضالرینه چن کوڭلدن مراجعت قیلوب حیوان شکلنده آنلر بلن سودا ایتلگان بیچاره تاتار قزلرینی بو قباحتدن قوتقارور ایچون چاره‌لر طابولرینی کوته‌م. قبیح و عیب بولغان بو سودا بترله‌لی‌در. هم‌ده بونی، قانون توزوچیلر اشلامه‌گه بورچلی درلر.

ای. م. پوکروۋسکایا.

بزم روسیه تاتارلرینه اوز قز بالالرینی حیوان مثلنده چیت یرلرگه صاتوب بیارو‌دای قبیح هم وحشی بولغان بر حال اسناد قیلنوب غزته‌لر واسطه‌سیله دنیاغه اعلان ایتلگانی، بو برنچی مرتبه توگلدر.

بوندن ئلوکده‌ده غزته‌لرده بونده‌ای خبرلر آرا صره کورله ایدی. لکن بو وقتغه چاقلی بونڭ شیکلی غزته اسنادلرینه بزم تاتارلر یاغندن مع التأسف، حقیله اهمیت بیرلمای قالغان و بو سببدن غزته‌لرده کورلگان شول اسنادلرنڭ بر غرض بلن یازلغان افترادن‌می، یوقسه حقیقتاً وقوعی بولغان حاللرنی بیاندن‌می عبارت بولغانلغی ازله‌نمی و بلنمی قالوب کیلگان ایدی.

شول اسنادلر غزته‌لرده بیان قیلنغانی روشده بزم خلق آراسنده حقیقتاً و قوعی بولغان حاللردن ایسه بو شریعت و انسانیتك خلافنده بر اش بولوودن باشقه ملتمزنی مدنی قوملرنڭ حرمت و اعتبارندن توشروب، بزلرگه آنلرنڭ نفرت و حقارت نظرینی موجب بولاچق زور بر قباحت‌در. غزته‌لرده کورلگان بو خبرلرنی رد یا که تصدیق قیلور ایچون حاضرده بزده صحیح معلومات یوق. لکن حقیقت حال نیچکده بولسه تاتارلر حقنده غزته‌لرده یازلغان خبرلرنڭ اوقوچیلرغه سوء تأثیر ایتکانی، هم بو خبرلرگه قولاق صالوب آنلرغه اشانوچیلر بولغانی «ژینسکی ۋیستنیك» ژورنالینڭ محرره‌سی یاغندن بو خصوصده بزم فراکسیه‌غه خطاباً یازلغان آچیق خطدن آڭلاشیلادر.

بز مله برگه یاشاغان و کورشیلرمز بولغان باشقه خلقلرنڭ حقمزده شوندای ناچار ظن‌ده بولولری بزم اعتبار، شان و حیثیتمزگه کیمچیلك بیره‌چکندن آنلرده حاصل بولغان سوء تأثیرنی بترور ایچون بر تدبیر قورو کیره‌کدر. بو ایسه حقیقت حال بلنو بلن ممکن بولاچغندن، بز، مسلمانلرغه مراجعتله تاتارلرغه اسناد ایتلگان حاللردن خبردار بولغان کشیلردن قزلر بلن سودا ایتلو خصوصنده بزگه معلومات بیارولرینی اوتنه‌مز.

صحیح معلومات جیولوب حقیقت حال بلنسه، اول وقت مناسبنچه بر تدبیرلرده اتخاذ ایتلور ایدی.

شونی‌ده أیتمه‌کنی لازم دیب بله‌مزکه، حاضرده بو تفتیشکه کرشومزگه سبب بر جهتدن خلقمزنڭ نام و حیثیتنی تمیزلاب صاقلامق بولسه ایکنچی بر جهتدن بزلرگه اسناد ایتلگان حالنڭ حد ذاتنده اوزی بیك ناچار و قباحت بر اش بولوویدر.

حریت و مدنیت زماننده یاشاغان هم‌ده اسلامیت کبی فحش و منکردن نهی قیلغان بر عالی دینده بولنغان بر ملتنڭ آراسنده ملك کبی صاف و گناهسز قز بالالرنڭ اوز آتا آنالری یاغندن صاتلوب فحش هلاکتینه بیارلولری ـ متأثر وجدانلی، قلبنده مرحمت و شفقتی بولغان حیثیت صاحبی هر بر مسلماننڭ غضبینی هم بزگه بو أشنی بتروده همت و معاونتلرینی موجب بولاچغینه شبهه قیلمیمز.

مسلمان فراکسیه‌سینڭ رئیسی
قتلوغ محمد تفکیلف.
(پتربورغ، تاوریچسکی اورام. یورت ٣. کوارتیر ١٦.)

پتربورغده.

غربده‌گی آلتی غوبیرناغه زیمستوا کرتو توغریسنده حکومت لایحه‌سینڭ غوسوداـرستوینی صاویت‌ده قبول ایتولماوی سببلی باش مینیستر اصطالیپین‌نڭ آتستافقه صوراب پراشینیه بیرگانی غزته‌مزده یازلغان [illegible] آندن صوڭ اصطالیپین اورننده قالورغه کونگان. آنی رضالاتور ایچون غ. صاویت‌ده آڭا قارشی حرکت ایتکان سابق مینیستر دورناوا، هم تریپف ١٩١٢ نچی یل باشینه قدر «آتپوسقه» آلغانلر.

ینه ٥ کشینڭ شولای آتپوسقه آلاچغی سویلانه. شول طریقه اصطالیپین جیگو

[illegible] قالغان ، دوماده‌غی اوکتابر یست‌لر [illegible]س، ملتچی‌لری آنی یاقلاب غ. صاویت‌ده رد قیلونغان زاقون پرویکتینی یکیدن غ. دوماغه کرتوب اوتکاررگه و قبول ایتدررگه بولغانلر [illegible]، چابلانوب قالور شیکالی [illegible] نرسه کیلوب چقدی. فرمان عالی ایله غ. صاویت وغ. دوما اوچار کونگه تعطیل ایتلوب (۱۲ - ۱۵ مارت) شول تعطیل زماننده آلتی غربی ولایتده زیمستوا قانونی اعلان ایتولدی. (توب زاقونلر نك ۸۷ نچی ماده‌سی بوینچه «غ. صاویت وغ. دوما تارالغان وقتده بیك آشغچ کرك بولغان زاقونلر نی مینیسترلر صاویتی پادشاه حضرتلرینه تقدیم قیلوب تصدیق ایتلورگه ممکن» در.)

اش شوشنده یتکاچ احوال ینه ایکنچی صورتکه کره‌در. چونکه غ. صاویت اعضالرینك اول طریقه «اوتیوسقه» غه کیتوی ئلیگه‌چه بولمغان ایکان. قالغان صاویت اعضالریده بوحالنی اوزلرینك اورنلرن اشانچلی کورمیلر. اوزلری بلگانچه طاوش بیررگه امکان قالدرلمغان شیکالی اویلیلر.

یوغاری وتوبان پالاتا اعضالری ایکی پالاتانی اوچ کون توقتاتوب توررغه تیوشلی سبب طابمیلر. بیك آشغچ بولمغان زیمستوا لایحه‌سن اوتکارو ایچون موندای چاره‌لرگه کروشونی زاقونغه موافق کورمیلر.

شونلقدن، برنیچه کون الوك کنه اصطالیپین‌نی بار قوتلری ایله یاقلارغه حاضر تورغان اوکتابر یست‌لر حکومت‌نك صوڭغی حرکتینه رضا توگل‌لکنی کورساتورگه لزوم تاپقانلر. شونارغه علامت اوله‌رق غ. دومانك رئیسی غوچکوف پریدسیداتل‌لك‌دن آتستافقه بیرگان. همه اوکتابر یست‌لر اوزلرینك وکالت‌لرن طاشلاب غ. دومادن چغارغه سویلشکانلر ایکان، لکن صوڭره ایکنچی مجلسده کیڭاش ایتارگه قالدرغانلر.

دوما آچیلو ایله حکومت‌نك زاقونغه خلاف حرکتی توغریسنده زاپروص کرترگه قرار بیرگانلر.

بو خصوصده مسلمان فراقسیه‌سینك رئیسی تیفکیلف دن ادارەمزگه شویله تیلیغرام آلوندی:

«پتربورغ. ۱٤ مارت. آلتی غربی غوبیرنالرده زیمستوا کرتو خصوصنده زاقون، قانون اساسی‌نك ۸۷ نچی ماده‌سی بوینچه اعلان قیلوندی.

غوچکوف غوسودارستوینی دوما رئیس لگی اسمینی اوزندن طاشلادی. زاقونغه خلاف حرکت توغریسنده ایرته‌گه، اورطه وصولراق پارتیه‌لر طرفندن زاپروص کرتله‌در. غ. صاویت رئیسی آکیموف‌نك‌ده رئیس لکنی طاشلایه‌چغینی سویلیلر.»

کیچه کیلگان مسکاو غزته‌لری بو واقعه توغریسنده دیپوتاتلرنك فکرلرینی یازالر.

اکثریسی غ. صاویت وغ. دومانك بو طریقه توقتاتلوب شول وقتده زیمستوا لایحه‌سن اوتکارونی توب زاقونغه موافق تابمیلر. شولوق ۸۷ نچی استاتیه‌نك قوشوی بوینچه بو لایحه غ. دوماغه کرتلگاچ آنی رد قیلورغه شولای ایتوب زاقون حکمندن چغاررغه اکثریت‌نك قرار بیردگن سویلیلر.

غربی ولایتلرگه زیمستوا کرتو حقنده حکومتنك ۸۷ نچی استاتیه‌گه بناءً نشر ایتکان فرمانی طوغروسنده اوکتابریستلر، قادیتلر وصوللر طرفندن غ. دوماغه کرتلگان زاپروص ۸۸ طاوش‌غه قارشی ۱۷۴ طاوش ایله قبول ایتلگان.

قطای.

(تیلیغراملردن)

قطایغه یاردم - ٤ دولت قطایغه ۱۰۰ میلیون صوم بورچقه بیررگه بولغانلر. باری ٤ پراسینت ایله بیره‌لر. «اوطرو راسسیی» غزته‌سی: آوروپالیلر زره‌گه آقچه توگه‌رگه یاراتمیلر. «اگر قطاینك کوچ و بایلغینه اشانماسه‌لر بولای آقچه بیرمه‌سلر ایدی» دیدر.

قطایلر حاضرگی نزاعده آمریقانك قطایغه یاردمله‌شمه‌وینه اوپکالیلر. «دوستلغی سوزده‌گنه ایکن. بز اوڭغایسز حالگه توشکاچده طاشلاب کیتدیلر» دیلر و بوندن صوڭ اوز اوزلرینه‌گنه اشاناچقلرن سویلیلر.

روس صالداتلرینه آتو - قطای عسکرلری تیمر یول صاقلاوچی روس صالداتلرینه ملطق آتقانلر. روسیه بوڭا پروتیست ایتسه‌ده، محلی داواتای (والی) اعتبارسز قالدرغان. روسیه قونسولی، داواتای غه باروب جواب صوراغاچ مسئله‌نی تیکشروب عیبلی آدملرنی جزا قیلورغه سوز بیرگان، لکن صوڭره: «جزا قیلورغه یول یوق. چونکه آنلر قارانغوده روس عسکرن خونخورلر دیب بلوب آتقانلر» دیب جواب بیارگان.

خاربین - خاربین وسیتسیقارده‌غی قطای سوداگرلری عائله وقیمتلی نرسه‌لرن اچکی ولایتلرگه اوزاتالر.

روس عائله‌لری ده روسیه‌گه قایتالر. پویزدلر بونلر ایله طولیدر.

خبرلرگه کوره: قطای عسکری خاربین‌نی قولجه کبی قاماب آلوب کیله‌در. ۱۰۰ چاقرمده هر یاقده زور، زور عسکر فرقه‌لری طورا. قطایلر شمالی مانجورده‌غی عسکرلرن ۷۰ مك صانیلر.

روسیه و قطای.

روسیه‌نك طلبلرن قطای قبول ایتدی. شول سببلی مسئله حل ایتلدی.

روسیه‌نك صوڭغی اولتیماتومینه قارشو قطای طرفندن بیرلگان قبول جوابی بو بل‌در:

قطای ایله روسیه آره‌سنده ایسکیدن بیرلی یخشی مناسبت دوام ایتمکده‌در. حدود مسئله‌لری حقنده چققان نزاعلرده هر ایکی طرف آره‌ده بولغان عهدنامه‌لر و قرارلرغه بناءً اش یوروته و بر برسینه خیرخواهانه معامله ایته‌لر. شونك ایچونده قطای حکومتی روسیه‌نك ۳ نچی فیورال نوطه‌سنده بیان ایتلگان نرسه‌لرنك هیچ بر ماده‌سینه قارشو اعتراض ایتماینچه، روسیه حکومتی‌نك معامله‌سی آره‌ده بولغان معاهده‌لرگه موافق ایکانلگن بلدردی و شول طریقچه روسیه‌نك طلبلری آره‌ده‌غی عهدنامه‌گه موافق ایکانلگن قطای حکومتی رسما تصدیق ایتدی. «تسین - زه‌ن» ولایتنده سودا مسئله‌سنده قطای حکومتی اوز خلقی برلن روسلرنی تمام تیگز حقوقلی ایتوب قاری، هیچ بر مونوپولیه یاصارغه حاضرلانمیدر. مونغولیه و غربی قطای‌ده روسیه تبعه‌سینك موقتا پوشلینه‌سز سودا ایتارگه ۱۸۸۱ نچی سنه معاهده‌سینك ۱۲ نچی ماده‌سینه بناءً حقلری بارلغینی قطای حکومتی تصدیق ایته. مونغولیه‌نك بر نیچه یرلرنده روس قونسوللری قویارغه روسیه‌نك حقی بارلغینی قطای حکومتی اصلا انکار ایتمی‌در.

روسیه حکومتی قطایدن بو جوابنی آلغاندن صوڭ اوز بینك پیکین‌ده‌گی ایلچیسینه تیلیغرام ایله خبر بیروب - آره‌ده‌غی مذاکره‌نك بوندی صلح طریقی ایله حل ایتلووی و روسیه‌نك طلبلرن قطای‌نك قبول قیلووی شیکالی عاقلانه بر حرکتی ایچون اظهار ممنونیت قیله. موندن صوڭ قطای حکومتی‌نك اوشبو وعده‌لرن برینه یتکروب ایکی آره‌ده‌غی صلح ومسالمت‌نك دوام‌لی بولوی مأمول ایکانلگن بلدره‌در.

داخلی خبرلر:

مسکاو مسلمان جمعیت خیریه‌سی‌نك حسابی - مذکور جمعیتنك ۱۹۱۰ نچی یل ایچون حسابی وکیل‌سی یل ایچون اسمیتاسی بیك نفیس روشده وباخشی کاغدده باصیلوب چقدی. آنچوتده اعضالرینك حسابی (۸۵ کشی)، پراولینیه اعضالری، (رئیسی حسین حاجی بابیکوف‌در). یللق خدمتی کورسه‌تلگان. یل باشنده ۷۱٦ صوم آقچه‌سی بولوب یل بوینچه ۳۸٦ صوم کیلری، باری ۵۷ صوم راسخودی بولمشدر. دیمك یل باشنده ۱۱۰۲ صوم آقچه‌سی بولغان. اسمیتاسی غزته‌مزده بازلغان ایدی. آنچوتنی قاراغانده بوڭاچه الڭ مهم خدمتی حقیقتا نفیس روشده آنچوت باصدرو و بولغانلق آڭلاشیلادر. بوندن صوڭ شاید جدی وفائده‌لی ملی خدمت‌لر ایته باشلار.

* مسکاوده قاراشقوڤا نام طول مارجا پریقاشچیقلر جمعیتنه ۱٦ دیساتینه‌یر و ٦۰ مك صوم آقچه وکوب قیمتلی نرسه‌لرینی قالدروب وفات ایتدی. مذکور صوماغه اوطارنده یتیمخانه صالوب، پریقاشچیقلر جمعیتنده اعضا بولغان کشیلرنك طول خاتون ویتیم بالالارن هم قارتایوب اشدن چققان اعضالرنی شونده تربیه‌لرگه قوشمشدر.

عسکر آلوغه دائر - عسکرلك اشلرن قاراوچی اداره ۱۹۱۰ نچی یلغی نابور حقنده حس[illegible] روسیاده ٤٥٦ مك ۱۳۵ [illegible] ك که آلنورغه تیوش بولوب بونك ۲۸ مك ۹٦۵ ی یهوددن بولورغه تیوش ایدی. شوشی کشیلرنی صایلاب آلور ایچون پریزیوٴنی اسپیسقاغه کرتلگان ۱ میلیون ۱۹۲ مك ۷۹۲ یگت چاقرلدی. الك آتستروچقا آلغانلر وژربه‌به‌سز آلنورغه تیوشلیلر ۱۱٦ مك قدر ایدی. شوشی قارالاچق آدملردن ۸٦۷ مك ۱٤۱ ی پراواصلاونی، ۲۲۰ مك ٦۰۰ ی باشقه مذهب خریستیانلر، ٦۷ مك ۳۰۰ ی یهود، ۹۸ ی قارایم، ۳٦ مكی مسلمان ایدی بو حسابدن ۲٦۲ مكی برنچی درجه، ۲۳۵ مكی ایکنچی درجه، ۷۳ مكی اوچنچی درجه الگوتلی ایدی.

مذکور یگتلردن ٤۳٦ مك ۲۸۳ ی صالداتقه آلندی. خریستیانلر اوزلرندن تیوشلی قدرگه ۸ مك، یهودلر ۱۱ مك ۲٤۰، مسلمانلر بر مك ۱۹٦، باشقه مذهب اهللری ایله برگه بتونسی ۲۰ مك ۳۵۲ ناوابرانس طولمادی.

* دومانك وطن صاقلاو کامیسیه‌سی قارا دیڭگز فلوطن اوسدروگه هم روسیه‌نك حدودلرن محافظه ایچون یا کاندیرلر قیلورغه زور صوما بیررگه بولدی.

* الگوت یا باشقه بر سبب ایله عسکرلك‌که آلنمی قالغان یگتلردن مخصوص نالوغ آلو خصوصنده لائحه توزیلوب بتدی.

* حربیه مینیستر ینك تله‌وینه موافق، آمور و اوسسوری ولایتلرنده‌گی ۲ و ۳ نچی اوچیرد فزاچیلرنی قطای حدودینه جیالر. قطایدن چوماکروگه مانع بولو ایچون ایمش.

* بری اویازی قاینلق ڤولصده ۲۲ مسلمان آولی بولوب شولار ایچنده باری ۵ ملا غزته

حکایه

بخت ازله‌گانده..

بو اشکه ایندی بایتاق وقت بولدی. مارت اورتالری ایدی.

باقو بلن دربند آراسنده بر کچکنه‌گنه استانتسه‌ده بز نی پویزدن توشوردیلر: بیلیتسز کیله ایدك.

پویزد قوزغالوب گورله‌ب کیتدی؛ بز البته قالدق..

کیچ ایدی. صیوقغنه طمان اچنده کوکراك کیروب طورا تورغان عظمتلی طاولر بلن، کیر بلوب جه‌یلوب یوقلاغان شیکالی یاطا تورغان کاسپی دیڭگزی آراسنده، کیك‌گنه تیگز یرده، تیمر یول استانتسه‌سینك کیلوشسز قزغلت بنالری، طبیعتنك عظمتی آلدنده، صیرچق اوبالرندنده اهمیتسز، کچکنه، قزغانچ بولوب کورنه ایدیلر. حتی، نی ایچوندر، قارارغه اویات‌توسلی طیولا ایدی!

استانتسه‌غه کردك. بوفیتچی ارمن، شیشه‌لرین جیوشدروب ماتاشا، دولمه‌ن بورکلی بر کشی لامپالار تیره‌سنده ایلنه، تیکگنه قارانوب طوروچیلرده بار ایدی.

بزنك آرتدن اوق اوزانلامی ژاندارما ک[illegible]کردی. اول بوفیت یانینه باروب تمه‌کی [illegible]، آندن صوڭ بزنك یانغه کیلدی.

- سز نیك پویزدن قالدگز؟ دیدی.

[illegible] اثم بر آز قاوشابراق:

اش ارلبر... دیدی.

ژاندرما قصقه‌غنه:

- ایده یولگزغه، یولگزغه... مونده پوستایالی دوور توگل! دیب قویدی.

سویله‌گانی کویگه برقولن توبن طوتوب ایشك‌گه تابا چایقی؛ گویا استانتسه‌نی ئه‌رچیگان، سبرگان توسلی ایته ایدی..

چقدق. دیڭگز یاقدن صالقون جیل ئره، آرت‌یاقده قویاش، طاولر آرتنه اشقلانوب بارا.. دیڭگز آچیق کورنمی. آڭار حدلی ئلی برنیچه چاقرم اره‌مه‌لك، قملق کیته.. اوچ دورت چاقرم آلده، دیڭگزگه تابا بر نیچه یرده نیفت قیولرینك «ویشقا» لری، قاداب قویغان شیکللی یوغاری اوزابوب طورالر.

بز چقغاچده بر آز تیره یاقغه قارانوب طوردق. آندن صوڭ بر برمزگه قارادق.. ئیبو شولای - باشقه تورلی بولورغه ره‌تی‌ده یوق، بولا آلمیدرده! - آرتده طاولر، آلده دیڭگز، ایکی یاقده نیفت بلن بویالوب بتکان قارا یول، ریلسلر یراق، یراق صوزلوب کیتکانلر.. بر قاراشدن همه‌سی تیگزگه توغری کیله!

ایبداش نی ایچوندر ئلوك ایکی قولی بلن‌ده باشنده‌غی بورکن طوتوب قارادی، آندن صوڭ آلغه کورسه‌توب:

- ایده أنه‌شول پرومیصلالرغه باراایز.. بلکه‌تانشار بولور.. دیدی. تیز وق ینه اوسته دی: - بولماسه‌ده باری بر ایچ..

البته باری بر ایدی.

کیتدك. کیچکی صالقون بلن آیاق‌آست قاتا باشلاغان، آرتق پچراق توگل. تافر یول بولماسه‌ده واق‌غنه چبقلر آراسنده أزلر، صوقمافلر کورنگالی. بز البته یولسز، طوب توغری آلده‌غی ویشقه‌غه قاراب بارا ایدك. آلدان جیل ئروب چبقلرنی شولداتا، فلافلرده قورای‌اوینی.. باررغه‌ده آزراق اوڭاسزلی.. آلایده پویزد قوزغالوب کیتکان وقتده‌غی کبك کوڭلسز توگل، بالعکس کوڭلی ایندی حاضر. بارا بیرسون! برده ایندی آنك کیره‌گی یوق حاضر. بز اوز بزنك ایبداشلر، اشچیلر یانینه بارامز.. آلار حاضر معین، قارارماغه جیولغانلر آشی اچه‌لر، اوینی کوله‌لر، قایسی برلری جرلابده بیاره‌لر بولور..

پویزدن توشوردیلر، توشورماسه‌لر دربندکه بارا ایدك بیت. آنده بارغاچ تیزگنه بالق پرومیصلالرینه باللانا آلساك باراده ایدی. اگر اشلر، اویلاغانچه چقماسه، آنده اوزاغراق طوررغه توغری کیلسه؟! بزنك بیت ایکیمزگه بارلغی سیکسان تین‌له‌بکنه آقچه‌مز قالغان.. اما مونده نی بولسه‌ده شهر توگل.. تیزگنه اشکه یابشوب کیتو احتمالیده بیك یاقین. مونه نیفت پرومیصلالری. دیڭگز بوینده بالق پرومیصلالری کیته..

بز یول بوینده شولای اویلاشه سویله‌شه باردق. لکن... مونده‌ده بز اویلاغانچوق بولوب چقمادی.

اشچیلر بلن طولی، قایناب طورغان پرومیصلالرغه دیب کیلساك - تورلی یرنده بیل صزغروب طورغان طاشلاندق ویرانه‌لر شیکللی بوش بنالر یانینه کیلوب چقدق. قارارمالرده سلت ایتکان طاوش یوق. قاراڭغی.. ویشقه تیره‌سنده‌ده هیچ برجان ابه‌سی کورنمی، اوزیگنه یول اچنده قانوب طورا.. فقط چیته‌راك کوچکنه بر فلیگل‌ده آزراق اوت یاقنیسی کورنه. طشده ئلده آرتق قاراڭغی توگل؛ شفق قزللغی قاراڭغولقنی صیوقلاتوب طورا..

بز فلیگل‌گه یاقنلاشقانده آرتدن بیك قالون تاوش بلن ات ئره باشلادی. سیسکانوب آرتمزغه ایله‌نساك، بر کشی بوزوق روسچه تل بلن:

- نی کیره‌ك سزگه مونده؟ دیدی. واتینه آچولانوب ئروندن توقتاتدی‌ده «کم» لگمزنی صوراشا باشلادی.

اول اوزی تبعه‌ده‌كنه، باشنده اوزون یونلی زور بورك بولوب، طاوش وصفتندن قارت کشی ایکانچیلگی آڭلانا ایدی.

اول بزنی ایوگه آلوب کردی.

ایشکدن کرگاچده، قارا صاقاللی، قرق بیشلر چاماسنده، بتون‌گاوده‌لی بر کشی عجبله‌نگان صماق کوزلر بلن بزنی قارشی آلدی. قارت آڭار کورساتوب:

- سزنك «زیمله‌ك» ! دیدی.

مونده آلار اوچ جان طورالر ایکان: شول آق صاقاللی داغستانلی قارت، بر روسیه تاتاری هم بر آورو خاتون.

یانداش آچق‌غنه یوز بلن بزنی قبول ایتدی. بز باشده اوست کیملرنی صالمینچه‌غنه اوطورمقچی بولغان ایدك، اول بزنی قوناقستقان روشده چیشنورگه قستادی.

- اوی جلی، ایمش، چیت کشی یوق. اوز بزگنه...

آنك چراینده‌غی، باشده بولغان، عجبله‌نو علامتی تیزوك بتدی؛ بز آنك قاراوچی ایکانلگن بلگان شیکالی اولده بزنك اوست باش کیلوشمزدن عادی اشچیلر ایکانمزنی آڭلاغان ایدی.

بزنك کوڭللر تیزوك جلنوب کیتدی. اوسته‌ل یانینه اوطورشدق. اول بزنك قایدن کیلگاننی وقایلرده بولغانمزنی صوراشا ایدی. بز البته صارانلق قیلمی ایدك. آیرم آیرم صزقلرندن ئل‌کتر وب، برار یل ئلوكدن باشلاب بو کونگه حدلی بولغان، یعنی پویزدن توشورولو واقعه‌سینه قدر بولغان سرگذشتمزنی، بر برمزنی بولوب بولوب ئلگرشدن سویلی ایدك. نیك سویله‌ماسکه - اوی جلی، پلیته‌ده چای قایناب طورا..

اوی اچی یاریسی‌غنه زور. بولمه فلان یوق. ایشکدن کرگاچ بر یاقده زور پلیته، ایکنچی یاقده فراوات. آلغی یاقده ینه فراوات بلن اوسته‌ل، آڭار قارشی یاقده خسته اورنسی. استینالر یالانغاچ، تیك بر یاقده ایکی کوبشه‌لی بر ماتق، بر لیبار وبر و بر نیچه کیم؛ خسته یاغنده بر چیتکه طارتوب قویغان کوك چارشاو وبر نیچه کولماك آصلوب طورالر..

بز سویله‌ب اوطورغانده قارت چغوب کیتکان ایدی. خسته توشه‌مگه قاراب طورا، لکن بز سویل‌گاننی دقت بلن طڭلی ایدی؛ مینم ایبداش، قش اورتالرنده «سادون» شاخته‌لرینه باروبده اش نچارلقدن نیندی قیونلقلر کورگانمزنی سویله‌ب طورغانده خسته حرکتلندی وبوزین یاقتیغه تابا ایلندروب:

- خلیل آبی... دیدی

اول شولای دیگاچ، یانداش آپتراب کیتکان توسلی بولدی:

- ئیبو.. حاضر صورامقچی ایدم..

دیدی. بزگه مراجعت ایتوب: - «سادون» ده بولدغز ایکان سز... آنده ولیبف فامیلیه‌لی بر جگت بولو[illegible]خسته ینه حرکتله[illegible]

- عمر اسملی.. دیدی.

بز آنی بلمی ایدك. بلساك شه‌ب بولاسی ایکان دیب حس ایتلدی واوڭایسز بولدی.

نیندی عمر ایکان اول؟ بولار آڭار اهمیت بیره، خصوصاً بیچاره خسته..

بولا بیت قای چاغنده، برده وظیفه‌ڭ توگل اش ایچون‌ده، اوزڭنی مسئول بولغان کبك حس ایتوب آلاسڭ. توڭگان کوزلرین امید بلن طوتروب آچقان شول مسکین‌گه

آلالر. سوداگر و عوامدن غزته آلوچی بروده یوق ایکان. ٢٢ آولفه ٥ غزته!

* تیمنکوف اویازی ملسوتقه آولنده محمد حافظ دیوییف ایل شریفه خانم یالیشوانك نکاح مجلسنده‌گی حاضرون یدی صو زلزله‌سندن زیان کورگان مسلمانلر فائده‌سنه ٢٢ صوم ٥ تین اعانه قیلغانلر. طویلرده، بیوك مجلس[illegible]لر جیغالاو عادت[illegible]

* ایرکوتسکی‌[illegible]عسکری یوك ماستیر‌سکوبی یاندی. زیان بیك کوب. اوتده کوب ماشینا و قیمتلی ماتیریاللر هلاك بولدی. یانغین نك سببی «شبهه‌لی» در. بنا تونله بیکله‌نوب چاساوایلر ایله صاقلانا ایدی.

«نوڤایا ڤریمه».

* اداره‌مزگه خبر بیردیکلرینه کوره مکهٔ مکرمه‌ده روسیه‌لی طلبه‌لر جمعیتی کتبخانه ـ قرائتخانه آچالر ایکان. آنده‌غی طلبه‌لرنك روسیه‌ده‌گی اسلام مطبوعاتی ایله طانشوب طورولری بیك مطلوب بولدیغندن بو کتبخانه‌گه هر تورلی کتابلر بیارمك و آنك دوام و ترقیسینه طرِشمق مستحسن اشدر.

* قریم ـ ٢٠٠ دن آرتق تاتار غورزوف ده صالنمقده بولغان یاکا پاراخود پریستنن نیگزینه قدر یمروب طاشـلادیلر. سببی: پریستن ایه‌سی غوڤاللونك پریستننی تاتارلر برینه صالورغه کونمه‌وی در.

غورزوفغه مأمورلر کیلوب تاتارلرنك باشلقلرن طوتوب تورمه‌گه اوزاتا باشلادیلر.

* سمرقندده مشهور طالاوچیلردن مولاقولی، خوقندده یول باصار علیم پالیسه قولینه توشدیلر. بونلر بتون تیره یاقنی درسلکتوب طورغان یول باصوچی عظیم فرقه‌سنه منسوب ایدیلر. بونلر طوتولو ایله تیره یاق طنچلاب قالادر. بونلر عسکری صود حکمینه بیریله‌چکلر.

استرخانده تنتولر ـ ٧ مارت دوشنبه کون استرخان مسلمانلری آراسنده کوب اورنلرده تنتولر بولدی. بو جمله‌دن «ایدل» غزته‌سی اداره‌سنده، مطبعه‌سنده، هم مذکور غزته‌نك سرکاتبی سعید رامییف، اشله‌وچیلرنده عبدالرحیم بصیری، عبدالبصیر عبداللین،

کلیم الله قورامشین، معلم ابوبکر مازینی، «برهان ترقی» محرری مصطفی لطفی افندی، حبیب الله عبرف، قاراتایفلر و باشقه‌لرنك فوارتیرلرن آقتاردیلر. همه‌سی‌ده بر وقتده ـ کیچکی ساعت ٩ دن باشلانوب تونگی ٣ که‌چه صوزولغان. همه‌سنده کاغد، خط و مسلمانچه کتابلرنی جیوب آلوب کیتکانلر. «ایدل».

* داخلیه مینیستری ترکستان مسلمانلرینك دینی معیشتلرن تیکشرو ایچون ترکستانگه اوز یانده‌غی مأمورلردن ناومفنی بیاردی.

* اون سوداگرلری و تگرمانچیلر ایچون ٤ میلیون صوم سرمایه ایله مخصوص بانق آچیلادر. پایچیلری تگرمانچیلر بولاچق. بانقنك اوستافی پادشاه طرفندن تصدیق قیلندی.

* بیك کوب مأمورلرنی اوترنکان ارمنی اختلال جمعیتی «داشنوقسوتون» اعضالرینك اشلری تیکشریلوب بتدی و پادشاه امری ایله سینات نك مخصوص پریسوتستؤیه‌سینك حکمینه طابشرلدی. مذکور جمعیت اعضالرندن و ارمنیلرنك الك زور علما، ادیب و جماعت خادملرندن ٥٠٠ کشینك قولغه آلندیغی معلومدر.

* قافقازده لنکران اویازنده‌گی تاتار آول لرنده قر طچقانی کوبه‌یوب ٤٠ مك دیساتینه جیرده آشـلق اوسدررگه امکان قالدرماغان ایدی. حاضر بو یرلرده «کوسی قیقی» ایله آغولاب نرســه طاراتالر. بونی آشاغان بر طچقان آوروب اوله و باشقه‌لرغه‌ده آوروین یوقدرادر.

اورنبورغ خبرلری:

یاڭا جمعیتلر ـ آچارغه رخصت صورالدیقینی خبر بیردیکمز، اورنبورغ اویازی «ایمانقول» آولنده‌غی ایکی مسلمان جمعیتی نك (بری عصبه باشقردلرنك خیرات، نشر معارف واقتصاد جمعیتی‌در) اوستافلری تصدیق قیلندی. «زاربؤنوفلر» فیرماسنده اشله‌وچیلر اسسودا ـ اسبیر یغاتلنی قاصسه جمعیتی آچالر. اوستافلری تصدیق قیلنغان.

* اورنبورغ ـ تاشکند تیمر یولینك باشلقی اینژینیر اشـتوکینبیرغ غرب جنوبی تیمر یوللرغه باشلق معاونی بولوب کیته‌در. آنك اورنینه پیتربورغ ـ مسکاوبولی مأمورلرندن مارقوف کیلچك. اشتوکینبیرغ نك درجه‌سی کیمتلوگه سلطاو ایتوب صوك آیلرده بویولك فروشینیه‌لر کوبه‌یو کورسه‌تاسه‌ده اصل سببی: ایناردیسلردن و ترقیپورر بولوب تیمر یوللر ناظری روخلفغه اوخشامادی، دیلر.

اعانه وتشکر ـ اورنبورغ تورمه‌سنده مسلمان کتبخانه‌سی یاصاو ایچون اداره‌مزگه جیولغان ٥٠٠ نسخه‌دن آرتق کتاب تورمه اینسپکتورینه تابشرلغان ایدی. اول، آلارنی، تورمه‌لر نظامی بوینچه تیکشرتوب ٣٠٠ دن زیاده‌سینی تورمه کتبخانه‌سینه قبول ایتوب آلارنی اعانه قیلوچیلرغه اداره‌مز آرقیلی تشکر بیان ایتدی.

غزته، ژورناللر، و بعض کتابلر عموما استعمالده یاراسه‌ده تورمه‌نك اوزینه مخصوص نظامینه صیماغان ایچون ١٩٦ دانه‌سینی تورمه اینسپکتوری اداره‌مزگه قایتاردی. بز بعض اعانه قیلوچیلرنك موافقتی بوینچه اول کتابلرنی اورنبورغده‌غی مسلمان جمعیتی کتبخانه‌سینه تابشردق.

اورنبورغ مسلمان جمعیتی [illegible]خانه کامیسیه‌سینك رئیسی زاهدالله افندی خیراللین اداره‌مزگه مکتوب یازوب مذکور کتابلرنی صدقه قیلوچی: ایه‌لرینه تشکر بیان ایته‌در.

قز صاتو ـ قزاچی سعدی احامیتفی نك پالیسه‌غه بیانینه کوره: آنك عائشه نادرشینا نام طوتاسی ١٥ یاشلك میکلی جمال نام قرنی نا معلوم بخارا صارتینه ٧٠ صومغه صاتوب یبارگان.

* غارادسکوی غالاوا قوزمین ١.٥ مارتده پیتربورغدن قایتدی.

خارجی خبرلر:

رومانیا ـ صایلاولرده حکومت فرقه‌سی‌قونسیرواتورلر جیکدی. صایلاو وقتنده مخالفین‌گه جبر وظلم ایتکانلر، آتوار بولغالاغان. مخالفلرنك بوکا پروتیستلرن قرال اعتبارسز قالدرغان. شول سببلی لیبرال وصوللر مملکتنی قرال اداره‌سنه قارشی اونده‌ب بتون مملکتده پروقلاماتسیالر طاراتالر.

قونغو ـ زنجیلر آراسنده آوروپالیلرغه دشمان بر یاشرن اتفاق بارلغی بلنمشدر. اتفاق اعضالری برور کوننی آکسزدن همه آوروپالیلرغه هجوم ایتوب اوتروب بتررگه قرار بیرلگان ایکن. لکن وقتندن الك قصدلری سیزیلوب آوروپالیلر آراسنده زور هیجاننی موجب بولدی. اتفاقغه قاتشوده تهمت ایتلوب کوب زنجیلرنی جزاقیلو باشلاندی. قونغوده‌غی زنجیلرنك یاریمی مسلمان بولغانلق معلومدر.

صلح‌غه یاڭا بر آدیم ـ قوشما آمریقا حکومتی فرانسیا و انگلتره ایله یاڭا بر معاهده یاصاو حقنده صاتولاشه باشلامشدر. بو معاهده‌گه بناء قوشما آمریقا ایله مذکور حکومتلر آراسنده چقغان هر بر اختلاف، حرمتی ناموسنی تحقیر ایته طورغان بولسه بیله، صوغشسز هر ایکی طرفدن صایلانغان حکملر نك حکمیله حل ایتله‌چك، ایکی یاقده حکملر نك قرارینه بوی صنارغه مجبور بولاچقدر.

یاپونیا ـ یاپونیا حکومتی آمریقا ایله صوغشونی وقتسز طابوب اوز اختیاری ایله میکسیقا ایله بولغان اتفاقنی بوزدی و میکسیقانك «ماغدالینا» نام اسکله‌سن یاپون قلوطینه اجاره‌گه آلودن واز کیچدی.

آمریقاده زور یانغین ـ نیویورق قالاسنده سه‌للویه فابریقاسنده اوت چقغان. اچنده‌گی ١٥٠٠ اشچینك خیلیسی ترزه‌لردن سیکروب توشوب ایز یلوب اولگانلر. حاضرگه‌چه ١٤٨ کشینك گاوده‌سی طابلمشدر. کوبسی یاش قزلر.

میکسیقا ـ چیغواغوا شهرنده اختلالچیلر حکومت عسکرندن ١٦٠ کشینی اوتروب قالغانن قاچردیلر. رئیس جمهور خلقنی طنچلاندرو و هم اختلالچیلر صوراغان اصلاحاتلرنی اشله‌و ایچون حاضرگی وزیرلر هیئتن اورنلرندن چقارمش [illegible]

وبونی رسما اعلان ایتمشدر. رئیس[illegible] دیاز نیچك بولسه‌ده اختلالچیلر ایله صلح یاصاب مملکتنی چیتلر تجاوزندن قوتقارغه طریشه.

انگلتره وکویت مسئله‌سی ـ استانبولده طارالغان خبرلرگه کوره: انگلتره حکومتی کویت‌نی مستقل صاناب اوز نفوذنده طوتودن [illegible] واز کیچه‌رگه یعنی ترکیه‌گه قال[illegible]در. فقط آنده‌غی انگلتره اقتصادی منافعینی وشیخ‌گه بیرگان وعده‌لرن کوزه‌توب «کویت»که کیاك حقوقلی مختاریت [آفطانومیا] بیریلونی شرط ایته ایکان.

قطایلیلر معیشتندن.

قطایلیلرنك عرف عادات و اصول معیشتلری بیك کوب جهتدن یاورو پالیلرنقنه باشقه‌در.

مثلا: بزده بر کشی بلن کورشکان وقتده: «ایسانموسز؟ نیشله‌ب طوراسز؟» دیب صورالا. اما قطایلیلر بر کشی بلن کورشکان وقتده: «سز ئلی دوگوگرنی آشادگزمی؟» دیب صوریلر. قطایلیلر سویله‌شکان وقتده هیچ بر نرسه حقنده طوب طوغری‌غنه أیتمیلر. بلکه بیك یراقدن کیتروب، چیتدن أیله‌ندروب أیته‌لر. مثلا: بر خدمتچی مالای ایرده‌گی قوخارقا بلن طنشا آلماینچه بایندن چغارغه تلاسه هیچ وقت شونی طوب طوغری أیتمی. بلکه: «ایوده مینم طوتام بار ایدی. بو کونلرده آنك کیفی بوزولغان توسلی کورینه، آوروبراق طورا بوغای. میڭا ایوگه قایتوب شونك حالن بلورگه حاجت بولور ایدی. اگر خوجه‌م میڭا رخصت بیررگه امکان طابسه مینم شول اشکه نیتم بوق توگل ایدی» دی. بای رخصت بیره. لکن صوڭندن آڭلی‌که اول قوخارقه بلن طنشا آلماغان. شونك ایچون کیتکان. آنك ایووی‌ده یوق. طوتاسی‌ده یوق‌در. اگر قطایلی برر قایغولی خبر أیته‌چك بولسه الوك بیك آفرون‌غنه یاق یاغینه قارانا. گویا تیره یاغنده‌غی خفیه‌لردن صاقلانا دیب ظن

اوزینك کبره‌کلی کشیسی توغروسنده سویله‌ب آنی شادلاندرو و طنچلاندرو نی حدلی کوڭللی بولور ایدی..

درست «سادون» ده اونلاب مسلمان بار ایدی. لکن آلار بلن تانوشورغه توغری کیلمادی. چونکه بز آنده اوچ دورت کون، چاقغنه آشـارلق حق بلن کونلکه‌ب تاش تاشیدق ده، آرتق اش یوق دیب بزگه «ایساب» بیردیلر. بز آندن اون بر کشی جایاو قایتوب کیتدك. آنده‌غی ایسکیدن اشله‌وچیلرده اش نك ناچارلغندن زارلانا، آلایده جای باشینه حدلی اشله‌و نیتنده ایدیلر. مسلمانلردن چیبه‌رگنه یگتلر هم ایر اورتاسی تاتارلر بار ایدی. کم بلسون ـ قایسیسی عمر بولغاندر..

خلیل آغا بزگه آنی مونه نیچك سویله‌ب بیردی.

اول، خلیل‌غه کیاو تیوش کشی ایکان؛ ئلیگی خسته سگلیسینك ایری. آلار ئلوك بافوده نیفت قیولرنده اشله‌گانلر. آرغی جای باشن مونده یاڭی اش آچلفاچ، یخشیغنه حقغه یاللانوب بیری کیلگانلر. جای بویی اشله‌ب قشقه قارشی خوجه‌لر، نی ایچوندر اشنی توقتاتقانل[illegible]اول وقت اشلر یخشی دیب [illegible]کچی بولغانلر، لکن شول وقت‌غنه مرفو[illegible]کوچلی استمه (لیحارادقه) بلن آورغان. نیشله‌رگه؟ عمر تازا، یاش کشی: خلیل آنی اوزاتقان، اوزی مرفوعه ترلگانچه دیب، مونده قاراولچیلقغه یاللانوب آنك بلن قالغان. باشده تگی یش یش‌غنه خطلر یازسه‌ده اشلرنی ماقتاماغان. صوڭراق برده خطده یازمی باشلاغان. شوندن بیرلی مرفوعه همان آورا ایکان. خلیل آنی بالنیسه‌غه‌ده ایلتوب قاراغان، آلمینچه کیری

قایتارغانلر.

خلیل آغا یوطفوب یوطفوب ـ جانی ئه‌رنب بولور ـ شونلرنی حکایه قیلا، مرفوعه توشه‌مگه قاراغان کویی حرکتسز یاطا؛ اول گویا بزگه خاطری قالوب: «سادون ده بولغانلر، خبر کیترمگانلر..» دیب اوپکالی ایدی..

بز چای اچوب بترگانده قارت قایتوب کردی. قارت کرگاچ خلیل بزگه:

ـ مین ئلی چقوب یوریم، سز بابا بلن شولای اوطورگز، دیدی.

اوزینك قراوانن کورساتوب:

ـ یاطساگز، مونه قراوات، ایکاوده اورناشورسز، بز باری بر، بابا بلن چیرانلاشوبقنه یوقلیبز، دیدی.

اول چقوب کیتدی، قارت، پلیته‌ده قوللرین جلوتا ایدی. حیلی وقت انسز طاوشسزغنه طوردق. طشده ییل ئلله نرسه‌لر گنه شاقلداتوب صزغروب طورا، ئلله نیندی چینه‌گان اولاغان طاوشلر ایشتلگان کبك بولا ایدی...

شول آراده قارت قایداندر ماندالین‌غه اوخشاشلی بر نرسه (*) چغاردی‌ده اوطوروب قللرین ره‌تلی باشلادی و بر نیچه مرتبه اونکون‌گنه چیرتب‌ده بیاردی..

بز خسته یاننده بو اشنی کیلوشترمادك.

ایپداشم قارتقه اوزینه‌ده بونی سویله‌دی.

آکار قارشو مرفوعه بیك ملایم طاوش بلن:

ـ اویناسون.. مین سویه‌م. دیدی.

مونه قارت اوینی باشلادی...

بر عصرنی اوته‌دن اوته‌گه چغا بازغان آپپاق صاقاللی، صاری چرایلی، باتق کوزلی بو قارتنك اوزینه قاراساڭ، سازینك قللری آراسندن یانوب، یغلاب چغا تورغان نغمه‌لر، ماضینی، قافقاز طاولرینك ماضیسن، کاسپی دیڭگزی‌نك اوتمشن، ولغه‌بویلرینك کیچمش طاغن ئلله نیلر، ئلله نیلرنك یازمشن کویلی ایدیلر... اگر قارشوده‌غی چرك قراواتقه، ایسکی اورن‌ده، سه‌له‌مه یورغان یابنوب توشامگه قاراب یاطقان، صولغان چهره‌لی، کیبکان ایرنلی سونه‌رگه یاقنلاشقان خاتونغه قاراساڭ، شولوق نغمه‌لر: «دنیاده وفا یوق..» دیگان توسلی ایتدروب یغلی ایدیلر... طشده‌غی شاقلداولر، ییل صزغرولری، چینه‌و، اولاولر ـ همه‌سی قارتنك قاتی بارماقلری بلن موزیقه طاوشلری آراسینه قوشلوب یوغالا ایدیلر...

شول وقتده مرفوعه توشامگه قاراغان کویی نی اویلی ایدی ایکان؟ طوغان ایلن‌می؟ «سادون» شاخته‌سن‌می؟ یوقسه ابکیسن‌ده‌می؟ یا ایسه بولارنی‌ده کیچوب بیگراك‌ده عالی، بیگراك‌ده کیك یرلرده‌می اوچا ایدی؟..

. . . .

بز یارطی تونلر اوزغاچقنه یوقلارغه یاطدق.

ایرته بلن یاقداش بزگه:

ـ بالق پرومیصلالرنده اش حق یخشی بولا، لکن ئلی بر آز ایرته‌راك، اشلر باشلانغانچه مونده طوررسز، دیدی.

بز آلارده اوچ کون طوردق.

مرفوعه نچارلانغاندن نچارلانوب آقتق صولشلرین صولی ایدی. کوندزلری هیچ بر سوز قوشمی حرکتسز یاطا، کیچلرنی صاتاشا صوقغالانا ایدی.

بز آلاردن کیتکان کون ایرته بلن اول درستکنه کورنه ایدی. باشی آورغانلقدن زارلانوب طوردی. مندره‌ن توزه‌تورگه قوشدی، توسی باشی‌ده ره‌تلنگان کبگراك کورنه ایدی. آبظاسی قولندن بر یارطی چناپاق چای هم اچدی. آندن صوڭ کوزلرن یوموب خیلی وقت حرکتسز یاطدی. بالاوز کبك صاری چهره‌سی بر آز آلوشنوب بیت اورتالرینه شفق قزللغی کبك صیوق‌غنه ماطور بر قزللق چقغان ایدی. کوکراگی بیل آرتندن تیگز وعظمتلی روشده صالماقغنه حرکتلنوب طورغان دیڭگز کبك توبه‌ن باتوب صولش بیره، اوستکه قالقوب صولش آلوب طورا ایدی. ترزه‌دن کرگان قویاش یاقتیسی گویا آنی نازلاتا، تلطیف ایته، پریشان چه‌چلرندن اوزون کرپکلرندن صیپی، آرق قوللرین جلته اوبه.. اول کامل سعادت و طنچلقده یوقلاغان معصوم بالا توسلی یاطا ایدی.. لکن بو طنچلق اوزاققه بارمادی، بز کیتار آلدندن اول طاغن عذابلنه طاغن صاتاشا باشلادی. اول یغلاب یغلاب، ربطسز سویلی، وسوزی صاین طنی بولنه، صولشی بته ایدی. همه قای بر سوزلرنده بزنی‌ده قاتشدرغان کبك بولا ایدی.

ـ «ای ربم! باروبده... أیتمگانلر.. انکایم کیلور.. اول یوق.. اول ایتمینچی قایدن بلسون... اول کیلورده ایدی... بلمی.. آکار ایتمگانلر...»

بر آز توقتالوب توشامگه قاراب طوراده طنچلانغان کبك بولا. طاغن سویلنه باشلی.

ـ «ایتدگزمنی؟ مونه رحمت.. کیل! دیسز... مونه انکای کیڭانور! این آلکر... کیتم! حاضر ایندی کیته‌بز... اوزنی کیل.. (یغلی) جانم ایده ایندی... شولای اوزاق طورالرمنی؟.. مونه رحمت..»

آنك روحی بیوك بر فاجعه بلن عذابلنه ایدی اول بر نیچه، مینوت نیدر امید ایتکان توسلی طنفنه یاطاده، طاغن چارپنه طاغن یغلی، طاغن اوپکالی، طاغن امیدسزلنه بته ایزله آقتق صولشلرین صولی ایدی...

خلیل برده انداشمی ایا گنه طایانوب اچدن یغلی... قارت، پلیته یاننه ترالگان، ایدانگه قاراب نیدر اویلی ایدی..

خلیل بزنی اوزاتا چقدی. قویاش بایتاق کوتارلگان ایدی. هوا صاف، آلدمزده‌غی افق‌عادتده گیدن‌ده یراق و ماطور کورنه ایدی.

خلیل کوڭلسز و قایغولی چراینه اشلکلی ره‌وش بیروب:

ـ أنه شول قاش‌غه چقغاچده داداشف پرومیصلالری کورنور.. شولای طوب طوری بارگز... دیدی. بز بریگرمی آدوملر کیتکاچ آرتمزدن ینه نچقروب:

ـ داداشف یخشی حق بیرماسه، شاغالق‌غه بارورسز... آرالری یراق توگل.. دیدی.

آندن بیرلی ایندی نی چاقلی وقت اوتدی، نی حدلی ییللر ایسدی، نی حدلی صولر آقدی، شولایده جای باشی صالقون و کوڭلسز کیچلرده شول ئلیگی یالانغاچ قلیگل‌ده‌گی کیچکی منظره‌لر، حاضرگی کبك مینم کوز آلدمه کیله.. گویا ئلی همان مرفوعه توشه‌مگه قاراغان کویی یاطا، داغستانلی قارت همان ساز چالوب اوطورا، خلیل‌ده ایکی کوبشه‌لی ملتفن قولتق آستنه قسترغان، باشن توبه‌ن صالوب همان بوش قازارمالر آراسنده یورنه... ش. ك.

(*) «چغور» دیلر داغستانلیلر.

...سن. صکره سوزنی بیك یراقدن باشلاب اوزون بر مقدمه‌گه کریشه. آنناری آفرون آفرون غنه مقصدغه طابا کیله. اصل مقصدنی أیتورگه رەت یتکاچ بیك معنالی ایتوب باشن سلکه. گویا: «أیتەچك نرسه‌منی آڭلیسن ایندی» دیگان شیکللی قیلنا. حالبوکه قار- شوسنده‌غی آدم هنوز هیچ نرسه آڭلامی‌در. ...ەمکن مرتبه یکل ایتوب أیتورگه طریشو عادتی البته یاورو‌پالیلرده بار. لکی قطایلیلرنقی درجه‌سنده توگل. آلارنقی بتونلای کولنچ درجه‌ده‌در.

مثلا: بر کشی سفردن قایتوب کیلوشلی اوز شهرینه یقین یرده آنڭ برر طانیشی اوچراب: «ایندی شول قایتا طورغان کوینچه کیچکمایئچه قایتووڭز یخشی بولور» دیسه تگیسنی بلەکه ایووندە یا آنڭ آناسی یا که خاتونی اولگان بولا.

قطایلیلرنڭ خاتونلر حقنده‌غی فکرلری ده بیك قزقدر. مثلا: مونده خاتونلرنی هیچ وقتده اسملری بلن آتاب یوروتمیلر: فلان کشینڭ خاتونی، یا که فلان کشینڭ قزی دیب بو- روته‌لر. اگر خاتوننڭ بالاسی بولسه بعضا فلان بالانڭ آناسی دیب شول بالا اسمن أیته‌لر. اگر بالاسی بولماسه فلان بالانڭ طوناسی دیب‌ده یوروته‌لر. خاتونلر اوزلرینڭ ایرلرن هیچ وقت اسملری بلن أیتمیلر. اول‌غنه توگل، حتی ایرم دیب‌ده أیتمیلر. یاشلیرەك خاتونلر اوزلرینڭ ایرلرن «اوزمنڭ طشقی یارتم» دیب تعبیر ایته‌لر. بالالی خاتونلر بالاسینڭ اسمن ذکر ایتوب شونڭ آتاسی دیب آڭلاتالر. یاش هم بالاسی‌ده بولماغان خاتونلر ایرلرن آڭلاتو حقنده سوز طابا آلماینچه بعضا بیك اوڭفایسزلقغه تو- شه‌لر. آنی بعضا معلم، بعضا خوجه دیب سویلیلر وبعضاده ایرلرینڭ کسبلری اسمی ایله أیته‌لر. مثلا ایت صاتوچی، چای صا- توچی دیب سویلیلر. ایرم دیب سویلەو یاش خاتونلر ایچون بیك یات بر اش صانالادر.

قطایلیلر اورشوشقان وقتده‌ده حقارتلی و قاطی سوزلرنی بر برسینه طوپ طوغری أیتوشمیلر. بلکه بیك اسپایلاب چیتدن کیتروب گنه أیته‌لر. شونڭ ایچونده آنلرنڭ سوگشولرن یاورو‌پالیلر «شیکرگه بویاب بیرلگان پیلول» دیلر.

اداره‌گه مکتوب:

محترم محرر افندی!

بنم اوشبو مکتوبمنی غزته‌ڭزگه باصوو- ڭزنی اوتنه‌مز.

(جوابقه تنقید).

وقت غزته‌سینڭ ٧٣١ نچی نومرنده پشله قریه‌سی ایکنچی محله‌گه مرحوم احمد بای طرفندن طاش مدرسه بنا ایته‌ر ایچون آقچه بیرلگانی، وشول آقچه ایله طاشلر چقاریلوب مدرسه اورنینه کیترلگانی، بر ایکی یلدن صوڭ طاشلر یوق بولوب شایع خبرلرگه کوره بر امام طرفندن صاتلغانی، پاره‌سی امام قولنده قالوب مدرسه بنا ایتلمگانی یازلمش ایدی. بوڭا جواب اوله‌رق مذکور قریه امام‌لرندن جمال الدین پلاقوف جنابلری وقت غزته‌سی ٧٣٨ نچی نومرده بر حساب کوستروب کندی حسابنچه احمد بای اوستنده ١٥٥ صوم آلا- چغی قالدیغنی سویلدی. جوابینڭ آخرنده مسافر افندینڭ وقت‌ده یازغان سوزلری درستمی توگلمی ایدیکی یوقارغی حسابدن آڭلاشلسه کیراك دیمش ایدی. بو جوابقه دقت ایدلسه امام افندی احمد بایدن مدرسه ایچون آقچه آلغاننی، هر کوبیك‌گه یدی صوم تولاب ٣٠ کوبیك طاش چقارتقاننی، طاشنی مدرسه اورنینه کیتروب ایکی یلدن صوڭ اوزی صاتقاننی اقرار ایته‌در. دیمك‌که مسافرنڭ سوزی توغریدر. شول قدر فرق وارکه: مسافر جمیع طاش کیترلمش دیدر. امام افندی ١٤ یارم کوبیك کیتریلوب ١٥ یارم کوبیکی اورمانده قالغاننی سویلیدر. امام افندی کوسترگان حساب بوینچه طاشنڭ کوبیکی ٧ صومدن چقارتلوب ١٥ یارم کوبیك طاش بر یوز سکز صوم ایللی تین‌گه مال اولمش ایدی. عجبا؟ امام افندیگه بو قدر مال نیچون اورمانده قالدرلدی؟ حالا بو طاشلر اورمانده طورامی؟ برر کمسه تصرف ایتدیمی؟ دیگان سوأل بیرلماسمی؟ احمد بای امام افندینی اورمانده آقچه قالدررغه وکیل ایتدیگی یوق، بلکه آولغه مدرسه صالدررغه وکیل ایتمش ایدی. موکل (ملت) مالنی اورمانده تلف ایتدیگی ایچون امام افندیگه ضمان لازم اولماسمی؟ ٢) فرق: مسافر اینوونچه جمیع طاش صاتلمش، امام افندی اقرارنچه دورت یارم کوبیك صاتلوب، قالغان اون کوبیك محله خلقینه تولاو شرطیله بیرلمش. مدرسه بناسینه دیگان طاشنی محله خلقینه توله‌رگه بولسه‌ده طاراتوب بیررگه امام افندیده وکالت بارمی ایدی! بو اش موکل امرینه خلاف تصرف ایتکان وکیلگه ضمان لازم بولمازمی؟ صاتلغان ٤ یارم کوبیك طاش آقچه‌سیله مسجد ریمونت ایتدیگنی امام افندی بیان ایته‌در. احمد بای آقچه‌سی هم طاشلری مسجد تعمیر ایته‌ر ایچون ویرلمامش، بلکه تعلیم خانه صالور اوچون ویرلمش ایدی. بودخی موکل امرینه خلاف تصرف اولدیغندن وکیل ذمه‌سینه یوکلنوب ضمان لازم ایته‌در. امام افندی حسابنده: ٨٥ صوملق ایزۋبستقه آلغاننی، ٤٥ صوملق آغاچ آلغاننی سویلسه‌ده بونلر قایو اورنلرغه صرف ایتلگانی، پاره‌سی قایده کیتکانن سویلمی، سکوت ایله کیچه‌در. بو ایزویزکه ایله‌ن آغاچلر صاتلغان بولسه یا که تلف بولوب بتکان بولسه تعدی اولدیغندن ضمان ینه امام افندی اوزرینه توشسه کیره‌ك. اورمانده قالدرلغان طاشلر، تلف ایدلگان ایزویزکه ایله آغاچلر ایچون کم عیبلی کم مسئول؟ البته امام پلاقوف جنابلری اوله- چق دگلمی؟ بو حالده امام افندینڭ احمد بایده بو قدر آلاچغم قالدی دیورگه حقی بولورمی؟ امام افندی کندی حسابیله حقیقت حالنی اظهار ایتدم دیسه‌ده، بو حسابدن حقیقت اظهار اولنوب بتمیدر. محله معتبر لرندن استفسار ایدرگه حاجت قالادر. انشاء الله عن قریب حقیقت میدان آلور. بنم ظنمچه امام افندی حساب یازغان وقتده ایزویزکه ایله‌ن آغاچلرنڭ قایده کیتدکاری خاطرینه کیلمه‌مش‌در. اگر امام افندی آنلر- نیده ملاحظه‌غه آلوب تکرار بر حساب یازسه مأمولدرکه، ١٥٥ صوملر بنم اوستمده ایمش دیه اعتراف ایدوب اورمانده‌غی طاشلرنی کیترتوگه اجتهاد ایته باشلاوی همده توله‌رگه دیب محله خلقنه بیرگان طاشلرنی تکرار مدرسه میداننه جیدروب اولاد وطن ایچون بر تربیه خانه مکتب بناسینه اجتهاد وتشبث ایتوی (الله‌و یر سوزنه شولای اولسون). بنده خیر خواهلقدن باشقه برغرض یوقدر.

شول مسافر.

II

محترم محرر افندی!

بنم بو طلب نامه‌می، درج ایتماکڭزی رجاء ایده‌رم.

بر قاچ سنه‌دن بیرلی «عبدالرحیم» اسملی اوغلوم «سیمپیولاط» ۋولصنده، «بیان» آولنه قریب بر آولده امام‌لقده اولب، اول مدتده خط یازوب خبرلاشب طورمافده ایدی. حاضرده ٤ سنه‌دن بیرلی ایکنچی اورنده استقامت ایتکان‌خبری ایشدله، اوزندن توغری خبر یوق. شول سببلی التماس ایده‌رم، حیانده اولسه کندوسندن، مماتده اولسه آنڭ احوالینه آشنا اولان ذات شریفلردن، آدریسی ایله خبر بیرمه‌کلرینی.

نوغای قزاق امامی سرد علی ندربیکوف «البوکایی».

راجعت ایچون بزه آدریس:

Ст. мали Узень. Сам. губ. Ш. Маннапову. съ пр. С. Надербекову.

اندن بوندن:

...بلوتلری ... یه، انگلتره، گیرمانیا بلجیقا، ایتالیا و ... لی مکتبلرنده تحصیل ایتوچی قطای یگتلری بو ... قدردر:

عسکری آقادیمیالرده - ١٢٦؛ دارالفنونلرده - ٢١٨؛ صناعت، زراعت وامثالی فنلر مکتبلرنده ١٦٧؛ اوز حسابلرینه اوقوچی قطای استودینتلری مڭدن آرتقدر.

غواتامالا جمهوریتن صاتوب آلو-

آمریقاده ١٤٠ میلیون صوم سرمایه‌لی بر خصوصی شرکت تشکیل ایتلوب اورطه آمریقاده‌غی غواتامالا رئیس جمهورندن مملکتینڭ ٣٠ میلیون آلتو [دیسه‌تینه] یرینی ٦٠ میلیون صومغه صاتوب آلورغه صورا- مشلر. شرکت بو یرنی تیکشرتوب معدنلرگه بیك بای اولدیغینی بلگان، بوندن معدن چغارمقچی، تیلیغراف و تیلیفون خطلری یاصامقچی وآلغان قدر یرن اوزی اداره قیلمقچی بولادر. اشکه کرشکاچ شرکتنڭ سرمایه‌سی ٤٢٠ میلیون صومغه یتکرلەچگی کوتیله. شرکتنڭ باشلغی آمریقاده‌غی همه باقر معدن اوچاقلرینڭ ایه‌سی بولغان «باقر پادشاهسی» ۋبلیام کله‌رق‌در. غواتامالا شورای دولتی آقچه‌غه بیك محتاج بولغانلقدن صاتارغه کونه‌ر، دیلر.

اداره‌دن:

«جهالت صحراسی» اسمنده‌گی فیلیه‌تون باصلمادی.

* قوزنیتسکی اویازی ب. قریه‌سنده برملانڭ یاش قزلرنی صاتو ایله: معیشتن ئوزه‌تدیکی خصوصنده‌غی مکتوب که اوشانمادیغه‌زدن باصمادق.

* ایرکوتسکی غوبیرناسنده «زالاری» آولنده ب. معلم نڭ تدبیرسزلکی سببلی طنچسزلق بولوب حاضرده کوب بالالرڭ اوقودن محروم قالولری توغریسنده‌غی تأسفلی مکتوب باصلمادی.

ناشرلری: محمد شاکر و محمد ذاکر رامییفلر
محرری: فاتح کریمی

محمد

اثر رضاء الدین بن فخر الدین.

اڭ معتبر اصللردن آلنوب یازلمش بر اثر بولدیغی جهتندن هرکم ایچون، خصوصا مکتبده بالالرغه اوقتور ایچون، غایت موافق بر اثردر. هرکم آڭلارلق صورتده پیغمبرمزنڭ حیاتی، نبوتی واشلری بیان قیلنمشدر. نفیس صورتده، بوپاولی رامکاده «وقت» مطبعه‌سنده باصلغان، غایت یخشی کاغدده. حقی ٢٠ تین، پوچته ایله ٢٤ تین.

باش اسقلادی «وقت» اداره‌خانه‌سیدر.

اعلان

«یالط - یولط» ژورنالی مارت اون بشنده برنچی یللیغنی طوتیردی. بونی کوروب حرمتلو یازیلوچیلر سزطاغی بزنڭ بش نومیر یوطولا ایکان دیب قورقماغز بز همانده سزگه ٢٤ نومیر یدارمیچه یللیغزنی طوتیرمابز. چونکه بز آیلاب توگل نومیر حسابیلەن مشتری قبول ایته‌بز.

ژورنال همانده مسلگنده نق باراچق وممکن بولغان قدر یخشیرتیرغه طریشیله‌چقدر.

یازیلوچی هر وقت قبول ایتیله تیك یازیله‌چق کشی پادپیسقه سینڭ قایسی نومیرندن باشلانه‌چغن اوزی یازارغه تیوش.

بهاسی:

٢٤ نومیرغه ٣ صوم بر ییل	١٢ نومیر ١٥٠ تین یارطی یل
« ... ٦	١ صوم چیرك «

آدریس: Казань, Редакц. журнал. „Ялт-Юлтъ“.

محمود بن ابراهیم غفوروف

قزانده پچان بازارنده تیخنسکی پیراولکده عبیداللین پادۋریه‌سنده.

کیبتمزده هر تورلی یخشی کلاپوشلر قاراکول هم بگا مودا ایله چیگوب اشلەنگان یفك هم قاما قریلی بورکلر خاتونلر اوچون انجلی، چن کنیتیللی صوکفی مودا ایله اشلەنگان قالفاقلر، کانتاشیلر؛ هر تورلی چیتك، کاوشلر هم باشماقلر صاتلمقده‌در.

زاکازلر تیزلك ایله اولگورتوب بیرله هم سومینه ٢٥ تین زادانکه ... پوچته هم کانتور ایلەن کوندرله‌در. صوراو ... Махмуду Ибрагимовичу Гафурову.

اورنبورغده برنچی صابن زاودی

تارغاوی دوم عزیز کینیکییف وقه

یخشی‌لغی ایله شهرت قازانغان هر تورلی صابن‌لرنی دائم حاضرلب توراد‌ر یالغز عزیز کینیکییف صابنی‌غنه صوراوڭزنی اوتنه‌مز. بزنڭ فیرمه‌نی کینیکییف و قامپانیه‌سی هم باشقه کینیکییف‌لر ایله صاتاشدرماوڭزنی اوتنه‌مز چونکه آنلر برلن مناسبتمز یوقدر.

کیبتمز: ایبونو قازانسکی روته زاریڤنوفنڭ چای سوداسی ایله یاناشه، تیلیفون نومر ٧١.

صاتولغانی ایکی میلیون بانقه‌دن آرتق.

بانقه‌نڭ طشنده

خاتونلر یوزینه یاشلك گوزللك نی بیرگوچی

کریم کازیمی

میتامارفوز

سیپکل، صتقی، تاب، جیبر چقلرنی هم قیاشده پشونی وباشقه بیت‌گه چقاترغان نرسه‌لرنی تمام بتوره.

دیبرتامینت مانوفاقتور طرفندن تصدیق ایتلگان № 4683.

اوشانغانلر اوکنماس، اڭ یخشی ماشینالر زینگرگه قاراغانده ایکی الوش اوچوز.

١٨ نومر قول ماشیناسی: ایوایچون	٢٥ صوم
٢٣ « و. شوتل آتلمالی چالنوق	٢٩ «
٢٥ « ربگشف ایمپروود آلقاچالنوق	٣٥ «
٣٤ « سنترالنی بوبین	٣٧ «
٣٢ « آیاق ماشیناسی: بیوك قوللی	٣٥ «
٣٥ « و. شوتل آتلمالی چالنوق	٣٨ «
٤٢ « ربگشف ایمپروود	٤٣ «
٤٤ « سنترالنی بوبین	٤٤ «
تگوچیلر هم ایتوکچیلر ایچون	
٤٦ « ربگشف ایمپروود زور	٤٧ «
٤٨ « سنترالنی بوبین زور	٤٩ «

چیتدن صوراغانلرغه قول ماشیناسنه ٥، آیاقلیسنه ١٠ صوم زادانکه بیرگاننه نالوژ ایله ده بیرله‌در. حقلری پراوزی هم باشچك‌گه صالوب بیرو برلن ماشینا ایچون کیراك چاستلری بیك کوبدر. غراممافونلر غایت اوچوز، پرەیسکورانت بوش.

Складъ Швейныхъ Машинъ М. С. Канторовичъ. Оренбургъ, Введенская ул. д. Мещерякова

НЕ ПОКУПАЙТЕ ЧАСОВЪ.

Будьте осторожны! Многія фирмы продаютъ недобросовѣстно, поэтому желающимъ купить хорошіе часы совѣтуемъ ранѣе прочесть прейсъ-курантъ новостей часового искусства. Указаны также золот., серебр. вещи и фурнитура часовщикамъ. Треб. безпл. пр.-курантъ изъ Депо І. М. ПАПИНА, С.-ПЕТЕРБУРГЪ, Разъѣзжая 12, отд. 28 а ■ Только для ознакомленія высылаемъ по удешевл. цѣнѣ изящн., вѣрные черн. часы „Новость“ всего за 3 р., а нетемнѣющія часы настоящаго новаго золота за 8 руб.

طاشلاڭز

کراسین ایله یافتورتونی، - هرکم ایلیکتریك لامپاسی آلا آلا، ماشینا هم ایلیکتریك استانساسی کراك توگل - حقی دانه‌سی ١ صوم ٢٠ ت پوچطه مصارفی ٥٠ ت اوچ یاکه آرتق آلغانده پوچطه مصارفی بزدن، اوخشاماغانده آقچه‌نی قایتارامز.

آدرس: Э. ЖУКЪ, Варшава, Новолипки 34-75.

مکتوبلر روسچه یازلسون.

معلم و معلمه

کیله‌سی قش ایچون حاضردن اوزن ازلیمز. خبرله‌شوب وعده‌لشوب قویه‌سز کیله. جای کونی ایر و قز بالالرن اوقته‌سی کیلگان ذاتلر اولسه حاضردن بارامز.

خبرله‌شو ایچون آدریس:

Белебей, Уфим. губ., Артюховск вол. нижне Ибраева Мугал. Арсланову.

„قلم“ کتبخانه‌سنده

اوز نشریاتمزدن صاتلمقده‌در:

طاش ایله آتقانغه‌ده آش ایله آت	٥ تین
آصلمش قوناق	٥ «
مناجاتلر ا. محمودف اثری	٥ «
آتالرغه عبرت یاشلرگه درس ضیاء الامنی اثری	٨ «

کشیگه باز قازمه اوزڭ توشه‌رسڭ . . . . . ١٠ تین

قرآن وطباعت (بو اوز نشریاتمزدن توگل رضاء الدین بن فخر الدین اثری، غایت اهمیتلی و فائده‌لی بر کتابدر. حقی ١٥ تین.

اسامی الکتب هرکمگه بوش بیراله.

Адресъ: г. Стерлитамакъ Уфимск. губ. Т-ву „Калямъ“.

برەملب اوپتاوی حقدن

١٥ صوم اورنینه باری ٤ صوم ٤٥ ق‌گه‌ یبره‌مز ١٩ قیمتلی هم کره‌کلی نرسه: ١) هیبت مودنوی ایرلر ساعتی «لوبیتل اسکی» غایت یاصی برصوم کموش قالونلقی، قاره قورچدن ٣٦ ساعت‌ده بر آچقچسز بوروله، مینوتنه قدر درستلەگان ٦ یل کفالت ایله. ٢) آمریقا آلتونی پاصیرنوی چلبر. ٣) آلماشونه‌تورغان قزق ایکی رسملی بریلوق کینیماتوغراف. ٤) ساعتنی اوغرلاتودن صاقلاغچ. ٥) بولان یانچق ٦) ٦ یل کفالت ایله ١ انچی صورط زاغرانیچنوی بریتوا. ٧) نیکل کیست ٨) نیکل چاشکه ٩) غایت یخشی یدی بولمه‌لی چن کون پورتماند. ١٠) زاقازچك‌نڭ اسم فامیلیه‌سی یازلغان قاوچوق اشتیمپل ١١) اشتیمپل‌گه برشیشه بویاو. ١٢) صفرازنالر هم غرفلر ایله ایو مطبعه‌سی. ١٣) بتون مطبعه اسبابی. ١٤) قوتالی بوکلەنه‌تورغان قایچی ١٨-١٥) دورت تورلی کرکلی نرسه ایله کسه نیسیسری. ١٩) هیبت آمریقا آلتونی بولاقفه یاخود خاتونلر ایچون بروشقه (سنجاق). بارسی ٤ صوم ٤٥ ق شونداق غارنیتورقابقاچلی ایرلر یاخود چق خاتونلر ساعتی ایله ٥ صوم ٤٥ تین ق پوچطه مصارفی دورت غارنیتورغه قدر ٥٠ ق آزیاغه سبرگه ٩٥ ق.

آدرس: Т-ву „ЖАНЪ“ Варшава, 338-33.

طارغووا پاسریدنیچسکی کانتورا هم تاریفنی بیورا قزانده.

بزم کانتوره‌مز طاوارلر صوگفه قالوب کیلگان اوچون یا که بوزولغان، یوغالغان، پچراتقان اوچون یا که تاکسه‌دن آرتق آلغان آقچه اوچون همه تیمر یول اوپراولینیه‌لرندن زیستکایت ایتوب آقچه آلوب بیره‌در. ناکلادنویلرڭزنی توبنده‌گی آدرس برلن یبروڭزنی اوتنه‌مز.

Казань, Тарифное бюро Рахимзяну Даминову.

بانی اوزاده

شرف الدین ابلازین مغازیننه

یاڭا کیلدی مسکاودن اڭ یاخشی فابریقالرنڭ مانوفاقتورنی طاوارلری: صوقنه، تریکا، دراب، پلوش، خاتون قزلرغه مخصوص شرستانوی و کشمیرلر، مودنی شاتلانقه‌لر، ساتین، سیتسه، کیسییه‌لر، تیرازه فردالگی، غاردیننی تیوللردن پوقریۋاللر، روسسقی هم قطایسکی چیسوچالر. حقلر اوچوز.

فائده‌لی مالغه کوز صالوڭز!

قزانده عبد القادر سعدییف نڭ

اوزاجتهادی ایله مودنوی هم تازه ایتوب زاقاز اشلەتکان ایرلر هم خاتون وبالالر ایچون چیتك، کاوش، کالوش، باشماق، کلاپوش، بورك، هم قالفاقلرنڭ پرەیسکورانتی صوراغان برکشیگه توڧسز بوش بیرله حقلر باشقه‌لرغه قاراغانده اوچوز صومغه ٢٠ تین زادانکه ایله هر طرفغه بیرله. اوتنبلینیه‌مز اوفاده. آدرس: Казань, Абдулкадиру Сагдѣеву.

Типографія газеты „Вактъ“ въ г. Оренбургѣ. * اورنبورغده «وقت» غزته‌سینڭ مطبعه‌سی.